

165. Keskiviikkona 21 päivänä joulukuuta 1994

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain sekä yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta 6291

Hallituksen esitys n:o 250
Lakivaliokunnan mietintö n:o 20

2) Ehdotukset laiksi eräistä ajoneuvoista suoritettavasta ajoneuvoverosta annetun lain 5 ja 11 §:n muuttamisesta ja 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 160
Lakialoitteet n:ot 80, 81 ja 91
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 79
Suuren valiokunnan mietintö n:o 6

3) Ehdotukset laiksi tuloverolain muuttamisesta sekä laiksi tuloverolain 96 §:n muuttamisesta 6292

Hallituksen esitys n:o 175
Lakialoitteet n:ot 5, 9, 25 ja 42/1993 vp sekä 24, 46, 47, 54, 67, 71, 75 ja 88
Toivomusaloitteet n:ot 24, 26, 27, 29—32, 35 ja 39/1993 vp sekä 20, 26 ja 28
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 82
Suuren valiokunnan mietintö n:o 5

4) Ehdotukset laiksi varallisuusverolain muuttamisesta 6293

Hallituksen esitys n:o 184
Lakialoite n:o 85
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 83

5) Ehdotukset valmisteverotuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 6294

Hallituksen esitys n:o 237
Lakialoitteet n:ot 70/1991 vp ja 82
Toivomusaloitteet n:ot 102 ja 160/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 90

6) Ehdotukset laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta 6295

Hallituksen esitys n:o 283
Lakialoitteet n:ot 39 ja 45
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 91

7) Ehdotukset laeiksi arpajaislain 3 §:n ja arpajaisverolain 2 §:n muuttamisesta ... ”

Hallituksen esitys n:o 274
Lakialoite n:o 84
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 15
Suuren valiokunnan mietintö n:o 4

8) Ehdotus laiksi Valtion pukutehtaan yhtiöittämisestä 6296

Hallituksen esitys n:o 183
Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 3

9) Ehdotukset laeiksi oppisopimuskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996 6297

Hallituksen esitys n:o 216
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 25

10) Ehdotukset laeiksi eräiden opetustoimien koskevien lakien muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 186
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 27

- 11) Ehdotus laiksi Valtion hankintakeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi 6257
Hallituksen esitys n:o 203
Talousvaliokunnan mietintö n:o 46
- 12) Ehdotukset laeiksi kalahygienialain, liyahygienialain, maitohygienialain ja muna-valmistehygienialain muuttamisesta 6298
Hallituksen esitys n:o 329
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 38
- 13) Ehdotukset laeiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 6299
Hallituksen esitys n:o 208
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 40
- 14) Ehdotus laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta 6301
Hallituksen esitys n:o 209
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 41
- 15) Ehdotukset laeiksi mielenterveyslain, lääninoikeuslain 11 §:n ja maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta 6302
Hallituksen esitys n:o 226
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 43
- 16) Ehdotukset laeiksi lomautuksen johdosta maksettavasta ylimääräisestä työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1995 ja työttömyysturvalain väliaikaisesta muuttamisesta ”
Hallituksen esitys n:o 269
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 44
- 17) Ehdotukset laeiksi laitoshoidon koskevien lakien muuttamisesta 6307
Hallituksen esitys n:o 317
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 46
- 18) Ehdotukset laiksi ydinenergiain muuttamisesta 6307
Hallituksen esitys n:o 295
Lakialoite n:o 8/1993 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 15
- 19) Ehdotukset laeiksi liikkuvasta kaupasta annetun lain ja elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n 22 kohdan kumoamisesta 6311
Hallituksen esitys n:o 313
Talousvaliokunnan mietintö n:o 52
- A i n o a k ä s i t t e l y :
- 20) Ehdotus eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta ”
Puhemiesneuvoston ehdotus n:o 4
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11
- 21) Ehdotus eduskunnan oikeusasiain miehen johtosäännön muuttamisesta 6314
Puhemiesneuvoston ehdotus n:o 2
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12
- E s i t e l l ä ä n :
- 22) Hallituksen esitys n:o 336 laeiksi verotuslain, ennakkoperintälain, arvonnäköverolain ja verohallintolain sivullisen tiedonantovelvollisuutta ja viranomaisien välistä tietojenvaihtoa koskevien säännösten muuttamisesta ”
- 23) Hallituksen esitys n:o 337 laiksi lääkelain muuttamisesta ”
- 24) Ed. Jurvan ym. lakialoite n:o 96 laiksi rikoslain 8 luvun muuttamisesta ”
- 25) Ed. Mäkipään ym. lakialoite n:o 98 laiksi veteraanitunnuksista ”
- 26) Ed. Lahtisen ym. lakialoite n:o 99 laiksi verotuslain 11 ja 15 §:n muuttamisesta ”
- 27) Ed. Mäkipään lakialoite n:o 100 laiksi poronhoitolain 3 §:n kumoamisesta 6315

28) Ed. Koistisen ym. lakialoite n:o 101 laiksi rintamasotilastunnuksesta 6315

29) Ed. Vehkaojan ym. lakialoite n:o 102 laiksi työsopimuslain muuttamisesta ,,

30) Ed. Mäkipään ym. lakialoite n:o 103 laiksi rintamasotilaseläkelain muuttamisesta ,,

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Ala-Harja, Jurva, Jäätteenmäki, Kauppinen, Lahtinen, Laukkanen V., Mäkelä, Pesälä, Stenius-Kaukonen ja Suhonen.

Nimenuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Jäätteenmäki ja Pesälä.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Jurva ja yksityisasioiden vuoksi ed. Ala-Harja.

Kirjalliset kysymykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 732, 733, 737, 738, 745, 746 ja 748—750. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain sekä yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 250
Lakivaliokunnan mietintö n:o 20

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Hassi ed. Nikulan kannattamana ehdottanut vastalauseeseen sisältyvää 2) perustelulausumaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi päätetään perustelulausumaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Hassin ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 113 jaa- ja 67 ei-ääntä; poissa 19. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotukset laiksi eräistä ajoneuvoista suoritettavasta ajoneuvoverosta annetun lain 5 ja 11 §:n muuttamisesta ja 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 160
Lakialoitteet n:ot 80, 81 ja 91
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 79
Suuren valiokunnan mietintö n:o 6

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Luukkainen ed. Backmanin kannattamana ehdottanut, että toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S-L., Antvuori, Aula, Biaudet, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Heikkinen, Hiltunen, Huuhtanen, Häkämies, Ihamäki, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvilahti, Jääskeläinen, Kaarilahti, Kalli, Kallis, Kankaanniemi, Kempainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korkea-oja, Korteniemi, Korva, Koski, Kuittinen, Kääriäinen, Lahtinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Linnainmaa, Louvo, Malm, Markkula, Mattila, Moilanen, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Nordman, Norrback, Näsi, Ollila, Pekkari-
nen, Pelttari, Perho-Santala, Pietikäinen M., Piha, Puhakka, Pura, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rossi, Rusanen, Ryy-
nänen, Röntyinen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Seivästö, Suho-
la, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Turunen, Vanhanen, Varpasuo, Vihriälä, Viinanen, Vilja-
nen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Väyry-
nen, Westerlund, Zyskovicz ja Ääri.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Alho, Andersson, Anttila U., Apuka, Astala, Backman, Bell von, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jaakonsaari, Kalliomäki, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuutila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindroos, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Metsämäki, Muttilainen, Myller, Mäkipää, Nikula, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paakkinen, Paasio, Paloheimo, Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Riijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rätty, Rönholm, Savolainen, Seppänen, Skinnari, Tennilä, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Ukkola, Urpilainen, Vehkaoja, Viljamaa, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aho E., Ala-Harja, Isohookana-Asunmaa, Jurva, Jätteenmäki, Kanerva, Karhunen,

Kauppinen, Kuuskoski, Laukkanen V., Mäkelä, Pesälä, Pietikäinen S., Stenius-Kaukonen ja Su-
honen.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 81 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä teke-
mässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laiksi tuloverolain muuttamisesta sekä laiksi tuloverolain 96 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely, ainoa käsittely

Hallituksen esitys n:o 175

Lakialoitteet n:ot 5, 9, 25 ja 42/1993 vp sekä 24, 46, 47, 54, 67, 71, 75 ja 88

Toivomusaloitteet n:ot 24, 26, 27, 29—32, 35 ja 39/1993 vp sekä 20, 26 ja 28

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 82

Suuren valiokunnan mietintö n:o 5

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sekä lakialoitteisiin n:ot 67 ja 75 pohjautuva lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toivomusaloitteista. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Sasi ed. Malmin kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi:

”Palkkatulon verotusta, tulonsiirtoja ja sosiaaliperusteisia maksuja ei ole Suomessa koskaan tietoisesti yhteensovitettu. Niiden valmistelu on tapahtunut toisistaan erillään ja vain kunkin järjestelmän omat vaikutukset huomioon ottaen. Tämä on johtanut siihen, että on syntynyt loukkuja, joissa palkkatulon kasvu selvästi johtaa kotitalouden käytettävissä olevan tulon pienemiseen.

Eduskunta katsoo, että työnteon on aina oltava kannattavaa ja kannustavaa. Verotus ja sosiaaliturvajärjestelmä on yhteensovittettava siten, että tämä toteutuu.

Myös tasavallan presidentin työllisyystyöryhmä esittää, että 'valtioneuvosto asettaa selvitysmiehen valmistelemaan ehdotusta verotuksen ja tulonsiirtojen yhteensovittamiseksi siten, että sosiaaliturvaloukkuja ei synny, jolloin ansiotyöhön meno on kannattavampaa kuin sosiaaliturvan varassa eläminen'.

Eduskunta edellyttää, että hallitus asettaa työryhmän pikaisesti selvittämään verotuksen ja tulonsiirtojen yhteisvaikutuksia tavoitteena työnteon kannattavuuden turvaaminen kaikissa tilanteissa ja että työryhmän selvityksen aikataulu asetetaan sellaiseksi, että sen työn tuloksia voidaan käyttää perustana jo vuoden 1996 verotusperusteista ja tulonsiirroista päätettäessä."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin n:ot 5, 9, 25 ja 42/1993 vp sekä 24, 46, 47, 54, 71 ja 88 sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Nyt päätetään perustelulausemaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Sasin ehdotus "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 1 jaa-ääni ja 187 ei-ääntä; poissa 11. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Sasin ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteiden hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotukset laiksi varallisuusverolain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 184
Lakialoite n:o 85
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 83

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Backman ed. Apukan kannattamana ehdottanut, että toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotus hylätty.

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aittoniemi, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S-L., Antvuori, Aula, Biaudet, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Heikkinen, Hiltunen, Huuhtanen, Häkämies, Ihämäki, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvilahti, Jääskeläinen, Kaarilahti, Kalli, Kallis, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kemppainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korkeaaja, Korteniemi, Korva, Koski, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laakkonen, Lahtinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Linnainmaa, Louvo, Malm, Markkula, Mattila, Moilanen, Morri, Mäki-Hakola, Mäkipää, Mölsä, Nordman, Norrback, Näsi, Ollila, Pekkarinen, Pelttari, Perho-Santala, Pietikäinen M., Piha, Puhakka, Pura, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rossi, Rusanen, Rynänen, Röntyinen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Seivästö, Suhola, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Turunen, Ukkola, Vanhanen, Varpasuo, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vistbacka, Vuorensola, Väistö, Väyrynen, Westerlund, Zyskovicz ja Ääri.

"Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Alho, Andersson, Anttila U., Apukka, Astala, Backman, Bell von, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jaakonsaari,

Kalliomäki, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindroos, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Metsämäki, Muttilainen, Myller, Nikula, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paakkinen, Paasio, Paloheimo, Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rätty, Rönholm, Savolainen, Seppänen, Skinnari, Tennilä, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Urpilainen, Vehkaoja, Viljamaa, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Jurva, Jätteenmäki, Kauppinen, Laukkanen V., Mäkelä, Niinistö, Pesälä, Pietikäinen S., Stenius-Kaukonen ja Suhonen.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 111 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 11. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekevänsä päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotukset valmisteverotuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely, ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 237
Lakialoitteet n:ot 70/1991 vp ja 82
Toivomusaloitteet n:ot 102 ja 160/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 90

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt, hallituksen esitykseen sisältyvät 1.—8. lakiehdotus sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä ehdotettu 9. lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toivomusaloitteista. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Luukkainen ed. Nikulan

kannattamana tehnyt seuraavat neljä II vastalauseeseen perustuvaa lausumaehdotusta:

1) ”Eduskunta edellyttää, että lakia neste-
mäisten polttoaineiden valmisteverosta ja lakia eräiden energialähteiden valmisteverosta on muutettava mahdollisimman pian kattavaksi siten, että verosta puolet perustuu hiilidioksidipitoisuuteen ja puolet energia-arvoon.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että energiaveron lisäveroa on nostettava vähintään 5 miljardia hallituksen esittämästä tasosta, jotta energiaverotus kohdistuisi ympäristöhaittoihin, edesauttaisi ympäristöteknologiainvestointeja ja edistäisi energian säästöä.”

3) ”Eduskunta edellyttää, että lakia neste-
mäisten polttoaineiden valmisteverosta on muutettava mahdollisimman pian kattavaksi siten, että veron määrittelyssä otetaan huomioon polttoöljyjen rikkipitoisuus.”

4) ”Eduskunta edellyttää, että lakia eräiden energialähteiden valmisteverosta on muutettava siten, että turpeelle määritellään hiilidioksidivero turpeen hiilidioksidipäästöjen mukaan.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekevänsä päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Nyt päätetään perustelulausemaehdotuksista.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Luukkaisen 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Luukkaisen 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 153 jaa- ja 31 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Luukkaisen 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 170 jaa- ja 12 ei-ääntä; poissa 17. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen 3) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Luukkaisen 3) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 106 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen 4) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Luukkaisen 4) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 128 jaa- ja 56 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteiden hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotukset laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 283

Lakialoitteet n:ot 39 ja 45

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 91

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Pulliainen ed. Nikulan kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti selvittää mahdollisuudet invalidien harjoittaman elinkeinotoiminnan verovapauden aikaansaamiseksi pitäen tavoitteena tällä 60 §:ssä olevan säännöksen mukaista tilannetta.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekevänsä päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevasta ehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Pulliaisen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 86 ei-ääntä; poissa 11. (Ään. 9)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotukset laeiksi arpajaislain 3 §:n ja arpajaisverolain 2 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 274

Lakialoite n:o 84

Hallintovaliokunnan mietintö n:o 15

Suuren valiokunnan mietintö n:o 4

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Saapunki ed. Kanervan kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin Oy Veikkaus Ab:n rahapeliominnan ylijäämän jakamiseksi pitäen tavoitteena, että urheilu- ja liikuntakasvatuksen tukemiseen osoitetaan vuosittain 36,6 prosenttia.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekevänsä päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevasta ehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Saapungin ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 20 jaa- ja 156 ei-ääntä, 8 tyhjää; poissa 15. (Ään. 10)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Saapungin ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus laiksi Valtion pukutehtaan yhtiöittämisestä

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 183
Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 3

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. A. Ojala ed. Koskisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. Pykäläinen on ed. Rimmin kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että Valtion pukutehtaan yhtiöittämisessä noudatetaan liikkeen luovutustilannetta koskevaa säännöstöä ja että henkilöstön eläke-edut turvataan organisaatiouudistuksen yhteydessä.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

P u h e m i e s : Ensin on päätettävä lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aittoniemi, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S-L., Antvuori, Aula, Biaudet, Björken-

heim, Donner, Dromberg, Enestam, Heikkinen, Huuhtanen, Häkämies, Ihämäki, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvi-lahti, Jääskeläinen, Kaarilahti, Kalli, Kallis, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kempainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korkeaoja, Korteniemi, Korva, Koski, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Lahtinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Linnainmaa, Louvo, Malm, Markkula, Mattila, Moilanen, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Nordman, Norrback, Näsi, Ollila, Pekkari-nen, Peltari, Perho-Santala, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Piha, Puhakka, Pura, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rossi, Rusanen, Rynänen, Röntyneen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Seivästö, Suhola, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Turunen, Vanhanen, Varpasuo, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Väyrynen, Westerlund, Zyskowicz ja Ääri.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Alho, Andersson, Anttila U., Apukka, Astala, Backman, Bell von, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jaakonsaari, Kalliomäki, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindroos, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Metsämäki, Muttilainen, Myller, Mäkipää, Nikula, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paakkinen, Paasio, Paloheimo, Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Riijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rätty, Rönnholm, Savolainen, Seppänen, Skinnari, Tennilä, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Ukkola, Urpilainen, Vehkaoja, Viljamaa, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Hiltunen, Jurva, Jätteenmäki, Kauppinen, Laukkanen V., Mäkelä, Pesälä, Stenius-Kaukonen ja Suhonen.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 81 ei-ääntä; poissa 10. (Ään. 11)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevasta ed. Pykäläisen ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Pykäläisen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 85 ei-ääntä; poissa 12. (Ään. 12)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotukset laeiksi oppisopimuskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 216
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 25

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Kaarilahti ed. Gustafssonin kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Oppisopimuskoulutus on työvaltainen koulutusmuoto, joka on sidottu työsuhteeseen yhteen työnantajaan. Oppisopimuskoulutus ei täytä laillistamisen edellytyksenä olevaa valtakunnallista koulutuksen yhtenäisyyden vaatimusta. Hallituksen tulee huolehtia siitä, että oppisopimuskoulutusta ei laajenneta terveydenhuollon opistoasteen koulutuksessa.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevasta ehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Kaarilahden ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 90 jaa- ja 91 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 16. (Ään. 13)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Kaarilahden ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Ehdotukset laeiksi eräiden opetustointa koskevien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 186
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 27

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Pykäläinen ed. Hacklinin kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa maahanmuuttajien koulutuksellisen tasearvon huolehtimalla siitä, että kaikki maahanmuuttajina kouluihin tulevat lapset pääsevät riittävän pitkäaikaisen valmistavan opetuksen piiriin ilman lisäkustannuksia kunnille.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevasta ehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Pykäläisen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 87 ei-ääntä; poissa 9. (Ään. 14)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Ehdotus laiksi Valtion hankintakeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 203
Talousvaliokunnan mietintö n:o 46

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Seppänen ed. Laineen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Jätteenmäki merkitään läsnä olevaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aittoniemi, Ala-Nissilä, Alaranta, Alho, Anttila S-L., Anttila U., Antvuori, Aula, Backman, Bell von, Biaudet, Björkenheim, Dromberg, Enestam, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Heikkinen, Hiltunen, Hurskainen, Huuhtanen, Häkämies, Hämäläinen, Ihamäki, Iivari, Isohookana-Asunmaa, Jaakonsaari, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvilahti, Jääskeläinen, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kalliomäki, Kallis, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Kempainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korkea-osa, Korteniemi, Korva, Koski, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laakkonen, Lahikainen, Lahti-Nuutila, Lahtinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Lindroos, Linnainmaa, Lipponen, Louekoski, Louvo, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Malm, Markkula, Mattila, Metsämäki, Moilanen, Morri, Muttilainen, Myller, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Nikula, Nordman, Norrback, Nyby, Näsi, Ojala A., Ollila, Paakkinen, Paasio, Paloheimo, Pekkarinen, Peltari, Perho-Santala, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Piha, Puhakka, Pura, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Roos T., Rossi, Rusanen, Ryyänen, Rätty, Rönholm, Röntyne, Saapunki, Saari,

Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Savolainen, Seivästö, Skinnari, Suhola, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Tuomioja, Turunen, Tykkyläinen, Törnqvist, Ukkola, Urpilainen, Vanhanen, Varpasuo, Vehkaoja, Vihriälä, Viinanen, Viljamaa, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Vuoristo, Vähänäkki, Väistö, Väyrynen, Westerlund, Zyskovicz ja Ääri.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Andersson, Apukka, Astala, Helle, Korhonen, Laakso, Laaksonen, Laine, Laitinen, Leppänen P., Mäkipää, Ojala O., Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Seppänen, Tennilä, Vistbacka, Vähäkangas ja Wahlström.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Donner, Jurva, Kauppinen, Laukkanen V., Mäkelä, Pesälä, Stenius-Kaukonen ja Suhonen.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 164 jaa- ja 26 ei-ääntä; poissa 9. (Ään. 15)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Ehdotukset laeiksi kalahygienialain, lihahygienialain, maitohygienialain ja munavalmistehygienialain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 329

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 38

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Ehdotukset laeiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 208

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 40

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. O. O j a l a : Arvoisa puhemies! En aio puhua pitkään, mutta joka tapauksessa muutama sana on pakko sanoa täältä edestä.

Hallituksen esitys merkitsee mm. sitä, että eläkeläisiltä esitetään perittäväksi ensi vuonna edelleen 3 penniä suurempaa sairausvakuutusmaksua ja 1 penniä suurempaa kansaneläkemaksua kuin muilta tulonsaajilta, esimerkiksi palkansaajilta. Yhteensä 4 penniä korkeammilla maksuilla peritään eläkeläisiltä noin 1,5 miljardia markkaa ylimääräistä veroa. Me emme vasemmistoliiton eduskuntaryhmässä hyväksy ylimääräisen sairausvakuutusmaksun tai kansaneläkemaksun perimistä eläkeläisiltä.

Arvoisa puhemies! Tästä syystä ehdotan, että neljäs lakiehdotus hylätään.

Arvoisa puhemies! Aikaisempien käsittelyjen yhteydessä olen esitellyt vasemmistoliiton linjauksia muutoin sosiaaliturvamaksujen perimisessä porrastuksessa, koskivat ne palkansaajia tai työnantajia, mutta valitettavasti esityksemme eivät ole saaneet vastakaikua. Oli mielenkiintoista, kun täällä hyväksyttiin ed. Sasin ponsi aikaisemman käsittelyn yhteydessä. Nämä työnantajamaksut, sotumaksut, osittain ed. Sasin ponnessa ovat saman suuntaisia ajatuksia, kuin mitä meillä vasemmistoliitossa on ollut, nimenomaan että työnantajamaksussa ei rokotettaisi työvoimavaltaisia aloja, niin kuin nyt tapahtuu, vaan niitä suositettiin myöskin työnantajamaksuissa.

Me olemme jo useaan otteeseen tuoneet esille, että vasemmistoliiton edeltäjä eli SKDL jo 70-luvulla on esittänyt, että sosiaaliturvamaksut kohdennettaisiin uudelleen esimerkiksi yritysten pääomavaltaisuuden mukaan. Kovin kauan näyttävät nämä muutokset vievän aikaa, mutta toivottavasti uusi tuleva hallitus saa parempaa jälkeä aikaiseksi kuin tämä nykyinen hallitus, joka on tässä suhteessa täysin epäonnistunut.

Arvoisa puhemies! Vielä mietintöön liitettyyn II vastalauseeseen viitaten ehdotan, että edus-

kunta ei hyväksy valiokunnan mietinnössä Ajan-kohtaiset kysymykset -luvun kuudennessa kappaleessa olevaa etuuksia ja rahoituksia koskevaa kohtaa, eli ehdotan, että poistetaan seuraavat kaksi lausetta: "Etuuksien ansioon suhteutettujen osien tulee vastata pääpiirteissään työnantajien ja työntekijöiden ansioon suhteutettuja maksuja. Vähimmäisetuudet, palvelujärjestelmät ja maksuihin perustumattomat etuudet tulee pääosin rahoittaa verovaroin."

Arvoisa puhemies! Minusta tämän tyyppisiä lausumia ei pidä olla tässä eduskunnan hyväksymässä päätöksessä, koska on juuri hyväksytty linjaus siitä, että näitä asioita selvitetään. Uuden eduskunnan tehtävä on sitten linjoittaa.

Ed. S k i n n a r i : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. O. Ojalan ehdotusta siltä osin, kuin se koskee neljännen lakiehdotuksen hylkäämistä eli sitä, että eläkeläisiltä perittäisiin edelleen korotettua vakuutusmaksua kansaneläkkeiden osalta, mikä merkitsee todellakin 1,7 miljardin markan menojen säästöä valtiolle. Perusteena vielä sen lisäksi, mitä ed. Ojala totesi, on se, että eläkeläisille ei ole toteutettu indeksitarkistuksia. Tässä mielessä heidän taloudellinen asemansa on viime vuosina tältäkin osin heikentynyt.

Lisäksi olemme vastalauseessa esittäneet, että Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutus- ja kansaneläkerahastoa ei yhdistettäisi. Emme katso, että on perusteltua se, että sairausvakuutuksen maksutuloja käytettäisiin kansaneläkemenojen rahoittamiseen, koska perusteet ovat aivan erilaiset. Sehän perustui hallituksen budjetin tasapainottamiseen, että näin saatiin vajaa miljardi markkaa valtion menoja keinoitekoisesti vähennetyksi. Lakiteknisesti tämä on kuitenkin hyvin hankala, jopa mahdoton toteuttaa, joten en tätä hylkäysehdotusta kuitenkaan tee, vaan kannatan ed. O. Ojalan ehdotusta siitä, että neljäs lakiehdotus hylätään.

Ed. P. L e p p ä n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan molempia ed. O. Ojalan tekemiä ehdotuksia.

Ed. U. A n t t i l a : Arvoisa puhemies! Olen myös sitä mieltä, että neljäs lakiehdotus pitäisi hylätä. Harkinnan jälkeen olen myös sitä mieltä, että ed. O. Ojalan tekemä poistoesitys mietinnöstä on ihan paikallaan. Ehkäpä tämä linjaus on todella seuraavan eduskunnan asia viimeistään siinä vaiheessa, kun se saa sosiaaliturvaa koskevan selonteon.

Mitä sitten tulee viidennen lakiehdotuksen hylkäämiseen, en ole sen kannalla. Olen sitä mieltä, että valiokunnan mietintöön sisältyvät varoimet näiden rahastojen yhdistämisestä ovat riittävä toimenpide tässä vaiheessa. Rahastojen yhdistäminen on ehdottomasti väliaikainen toimenpide. Eduskunnan ei pidä hyväksyä sitä pyyväänä järjestelynä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. O. Ojala ed. Skinnarin kannattamana ehdottanut, että neljäs lakiehdotus hylättäisiin.

Lisäksi on ed. O. Ojala ed. P. Leppäsen kannattamana ehdottanut, että eduskunta ei hyväksyisi mietinnön perustelujen luvun ”Ajankohtaiset kysymykset” kuudennessa kappaleessa olevia seuraavia virkkeitä: ”Etuuksien ansioon suhteutettujen osien tulee vastata pääpiirteissään työnantajien ja työntekijöiden ansioon suhteutettuja maksuja. Vähimmäisetuudet, palvelujärjestelmät ja maksuihin perustumattomat etuudet tulee pääosin rahoittaa verovaroin.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen, toinen, kolmas ja viides lakiehdotus hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

P u h e m i e s : Ensin on äänestettävä neljännen lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Joka hyväksyy neljännen lakiehdotuksen, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aittoniemi, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S-L., Antvuori, Aula, Biaudet, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Heikkinen, Huuhtanen, Häkämies, Ihamäki, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvi-lahti, Jäätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kanerva, Karhunen, Kempainen, Kivelä, Koistinen,

Komi, Korkea-osa, Korteniemi, Korva, Koski, Kuittinen, Kuuskoski, Lahtinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Linnainmaa, Louvo, Malm, Markkula, Mattila, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Nordman, Norrback, Näsi, Ollila, Pekkarinen, Pelttari, Perho-Santala, Pietikäinen M., Piha, Puhakka, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Renlund, Rossi, Rusanen, Ryyänen, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Suhola, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Turunen, Vanhanen, Varpasuo, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Väyrynen, Westerlund, Zyskovicz ja Ääri.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Andersson, Anttila U., Apukka, Astala, Backman, Bell von, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hiltunen, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jaakonsaari, Jääskeläinen, Kalliomäki, Kallis, Kankaanniemi, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindqvist, Lindroos, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Luukkainen, Metsämäki, Moilanen, Muttilainen, Myller, Mäkipää, Nikula, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paakkinen, Paasio, Paloheimo, Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Rask, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rätty, Rönnholm, Savolainen, Seivästö, Seppänen, Skinnari, Tennilä, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Ukkola, Urpilainen, Vehkaoja, Viljamaa, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Alho, Jurva, Kauppinen, Kohijoki, Kääriäinen, Laukkanen V., Lehtinen, Luttinen, Mäkelä, Pesälä, Pietikäinen S., Pura, Ranta, Stenius-Kaukonen, Suhonen ja Vihriälä.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 85 ei-ääntä; poissa 17. (Ään. 16)

Eduskunta on hyväksynyt neljännen lakiehdotuksen.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on äänestettävä pe-
rustelija koskevasta ed. O. Ojalan ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. O. Ojalan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 141
jaa- ja 35 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 17)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Ehdotus laiksi sairausvakuutuslain muuttami- sesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 209

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 41

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty
lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. O. O j a l a : Arvoisa puhemies! Minä olen
jo monia hallituksen esityksiä täällä kritisoinut ja
niin oli tätäkin lakia syytä kritisoida. Haluan
esittää kiitokset sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan
hallitusedustajille, jotka eivät olleet valmiit hy-
väksymään hallituksen esitystä siinä muodossa
kuin se oli meille tuotu eli eivät hyväksyneet
väitettä, että raskaudella ja äitiydellä tässä maas-
sa keinoteltaisiin. Tästä kiitokset hallituspuo-
leidenkin edustajille!

Ed. T a i n a : Arvoisa puhemies! Kiitos kii-
toksista! Otamme ne mielihyvin vastaan. Todel-
lakin tässä on kysymys hallituksen esityksestä,
jossa äitiyspäivärahan laskentaperustetta olisi
muutettu niin, että se olisi laskettu eri tavalla
kuin muut päivärahat. Tämä asia on herättänyt
erittäin paljon huomiota nuorten tulevien äitien
keskuudessa ja raskaana olevien naisten keskuu-
dessa. Meihin on otettu yhteyttä siitä, että ei
voida hyväksyä sosiaaliturvajärjestelmässä sel-
laista muutosta, joka kohdistuu pelkästään nai-
siin, niin kuin hallitus esitti.

Jo varhaisessa vaiheessa totesimme, että tätä
esitystä emme voi hyväksyä ja todellakin esitim-
me hylättäväksi tämän muutoksen. Tämä on oi-
keastaan jäänyt päivähoitokeskustelun alle, että
olemme saavuttaneet tällaisen tuloksen, että
eduskunta täällä kertaa hylkää hallituksen huo-
non esityksen.

Ed. U. A n t t i l a : Arvoisa puhemies! Tämä
todellakin oli sellainen esitys, josta tuli hätähuu-
toja varmasti hyvin monille kansanedustajille.
Nyt tuo osa on korjattu mm. sen vastaisena, että
se loukkaisi perusturvaa ja myös tasa-arvolakia,
joten sekä perustuslakivaliokunnalta että tasa-
arvovaltuutetulta sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta
sai sellaiset terveiset, että tuota muutosta nimen-
omaan äidin vanhempainrahan laskentaperus-
teisiin ei pitäisi hyväksyä.

Voidaan nyt todeta katkeran päivähoitokes-
kustelun jälkeen, että jossakin asiassa olemme
täällä eduskunnassa joulumielellä. Kun emme
hyväksy tällaista heikennystä, jota hallitus esitti,
niin sentään jollakin lailla näin epäsuorasti tuem-
me lapsiperheiden asemaa.

Ed. K e m p p a i n e n : Arvoisa puhemies!
Tasa-arvon kannalta tämä on iso asia ja voi sa-
noa jopa isompi asia kuin päivähoitokeskustelu.
Päivähoitokeskusteluhan harhautui paljolti vaa-
lien takia semmoiseksi juupas — eipäs-väittelyksi,
jossa tosiasiat eivät kaikilta osin olleet esillä.
On hyvä, että tästä eduskunta voi yksimielisesti
ottaa kiitokset itselleen.

Ei tämä kuitenkaan ihan niin itsestäänselvää
ole, että näin käy. Esimerkiksi sosiaali- ja terve-
ystieteiden valiokunta toisaalla vähän toisen lain käsitte-
lyn yhteydessä arvostelee kyllä samaa periaatetta,
joka tässä nyt kuitenkin saatiin läpi elikkä
sitä, että sairausvakuutuksessa ei vakuutusperi-
aate täysin toteudu. Tässähän hyväksytään, että
ansiosidonnainen äitiysraha tulee, vaikka aikai-
semman työhistorian perusteella se ei olisi vielä
kertynytään tälle tasolle. Mutta toivoisin sitten
eduskunnalta johdonmukaisuutta, kun tulee vas-
taavanlaisia tapauksia. Täällähän on aina vähän
väliä arvosteltu kotihoidon tukea tai sairausva-
kuutuksen vähimmäispäivärahoja siitä, että ne
ovat aikaisempaan tulohistoriaan nähden isot tai
että niitä ei ole ansaittu.

Ed. U. A n t t i l a : Arvoisa puhemies! Toi-
von, että ed. Kemppainen nyt ei tuota enempää
haasta riitaa tässä asiassa. Valiokunnan esittämä
ponsi on vallan mainio. Se ottaa huomioon sen,
että nuorten vanhempien, erityisesti äitien työ-
suhteet ovat laman aikana käyneet lyhyemmiksi.
Näin ollen myös äitiys- ja vanhempainrahan las-
kentaperusteissa täytyy ottaa huomioon se, että
vanhemmilla on täysin erilainen tilanne, että heil-
lä ei ole mahdollisuutta pitkäaikaisiin työsuhteisiin.
Mielestäni perusturvan ja ansiosidonnaisen

turvan vastakkain asetteleminen tässä kysymyksessä on kyseenalaista.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

15) Ehdotukset laeiksi mielenterveyslain, lääninoinkeuslain 11 §:n ja maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 226

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 43

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty ensimmäinen lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä toisen ja kolmannen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

16) Ehdotukset laeiksi lomautuksen johdosta maksettavasta ylimääräisestä työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1995 ja työttömyysturvalain väliaikaisesta muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 269

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 44

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. O. O j a l a : Arvoisa puhemies! Heti alkuun ehdotan, että ensimmäinen ja toinen lakiehdotus hylätään.

On aivan järjetöntä jatkaa enää lomautussakon perimistä työnantajilta. Kaikki ne kokemukset, mitä lomautussakkokäytännöstä on saatu, kertovat selvää kieltään siitä, että se on järjetön ja vahingollinen. Se ei ole pelkästään ikävä asia, vaan se on todella vahingollinen.

Täällä aikaisemmin jo moneen otteeseen toin esille sen, että mm. Rakennusteollisuusliitto ja monet muut työnantajatahot kertovat, että mikäli lomautussakkokäytäntöä jatketaan, merkitsee se sitä, että harmaat työmarkkinat lisääntyvät. Se on aivan selvä viesti. On ihan turha pistää päätä pensaaseen. Se, että valiokunnan enemmistö nyt nosti palkkasummarajaksi miljoona markkaa eli vain niiltä työnantajilta, joiden palkkasumma ylittää miljoona markkaa, esitetään perittäväksi lomautussakkoa, merkitsee sitä, että vain pienimmät työnantajat välttyvät siltä. Se on tietysti hyvä asia, mutta esimerkiksi jokin isompi rakennusyhtiö, jolla ei ole töitä tarjolla, joutuu lomauttamaan työntekijöitään epätarkoituksenmukaisella tavalla, kun se, että tämä hylättäisiin, merkitsisi sitä, että työnantaja ja työntekijät voisivat yhdessä sopia lomautuksista.

Tämä ei koske pelkästään teollisuutta. Täällä aikaisemmin muun muassa ed. Halosen kanssa keskustelimme siitä, että tämä koskee myös sivistyspuolta, teattereita, kenties orkestereita ja monia, monia muita vastaavia aloja. Työnantajat joutuvat erittäin merkilliseen tilanteeseen, kun joudutaan tätä järjetöntä lomautussakkoa perimään.

Toinen asia, mikä tässä on tietysti työntekijäpuolen kannalta olennainen ja tärkeä, on se, että esitys myös rankaisee nimenomaan lomautettuja työntekijöitä. Heille maksetaan 15 päivän ajalta alemmaa lomautuspäivärahaa, joka on siis vain 70 prosenttia ansioon suhteutetusta päivärahasta. Siis 15 päivää joutuu tulemaan toimeen vielä pienemmällä päivärahalta, kuin mitä on ansioon suhteutettu päiväraha. Kun sitäkin on jo heikennetty tämän hallituksen aikana useaan otteeseen ja kun on jätetty tekemättä lain edellyttämät indeksitarkistukset, niin ei ole mitään perusteita rangaista enää lomautettuja. Kyllä heidän elämäntilanteensa on tarpeeksi vaikea ilman näitä rangaistuksiakin.

Arvoisa puhemies! Molemmat lakiehdotukset tulee hylätä. Olen tosi pettynyt, kun olen ymmärtänyt, että kokoomuksen yrittäjäsiipi, joka vielä vuosi sitten kiivaasti vastusti lomautussakkoasioita, nyt on mennyt hyväksymään tämän inhottavan, ikävän ja huonon kompromissin. Olen tosi pettynyt teihin enkä usko, että

yrittäjätkään ymmärtävät teidän rimalalitus-tanne tässä asiassa.

Ed. Skinnari: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. O. Ojalan tekemää hylkäysehdotusta.

Tämä lakiesityshän on sikäli aika ihmeellinen, että sitä ei valiokunnan asiantuntijakierroksella kukaan muu kannattanut kuin hallituksen asianomainen virkamies eikä hänkään oikein pystynyt perustelevaan, minkä takia hän sitä kannattaa. Mutta jostain tämä vain on syntynyt ja täällä eduskunnassa tullut muutamana syksynä esite-tyksi.

Tämä on sekä lomautuksen osalta, niin kuin ed. O. Ojalakin toi esille, sikäli huono, että tämä helposti johtaa nimenomaan irtisanomisiin. Toisaalta se rahan keräyskään, joka tässä on tavoitteena, ei käytännössä onnistu, joten sekä työnantajan että työntekijän kannalta tämä on väärä laki. Toivon, että seuraava puhuja ed. Väinö Saario, myös Lahdesta, yhtyy tähän rintamaan, jolla esitys hylätään, koska tämä ei myöskään yrittäjien kannalta ole hyvä ehdotus.

Ed. Saario: Arvoisa rouva puhemies! Minä en tullut tänne ed. Skinnarin provosoimana vaan muutoin selvittääkseni eräät lähtökohdat. Ensin sanoisin näin, että taisi olla Sylvi Kekkonen, joka kirjoitti, että omahyväinen istuu tukevin pakaroin laihankin ratsun selkään. Opposition puheenvuorot kyllä hieman liittyvät tällaiseen ajatteluun. On sanottava, että tämä ns. sotaratsu, joka vastaa lomautussakkoa, on hallituspuolueiden satuloima. Me olemme erinomaisen iloisia siitä, että tähän rintamaan liittyy joukkoja, jotka pyrkivät saamaan aikaan ratkaisun.

Lomautussakkohan on eräs lainsäädännön lähihistorian murheellisimpia esimerkkejä. Ehkäpä sinänsä perusrakenteeltaan hyvää tarkoitavasta laista tuli eräänlainen sairaalabakteerin tapainen hirviö, joka alkoi aiheuttaa tuhoa siellä, missä sen piti toimia toisella tavalla, nimittäin pyrkimyshän oli jarruttaa lomautuksia ja estää yhteiskunnalle aiheutuvien kustannusten suuri nousu.

Toisin kuitenkin kävi. Elävä elämä ei ottanutkaan tätä omakseen vaan alkoi sitä hylkiä. Asia, joka tiedettiin kyllä jossain määrin etukäteen, mutta ei kovin hyvin, sillä lomautussakkohan syntyi tällaisen tyypillisen suomalaisen korporatistimien rakenteen perusteella. Työmarkkinaneuvotteluissa sovittiin tämä pienimmän rian tieneksi.

Vasta siinä vaiheessa, kun Suomen Yrittäjien Keskusliitto heräsi, herättiin laajemmalti tarkastelemaan sitä, että lomautussakkoasiassa on kytketty yhteen toisiinsa sopimattomia elementtejä. Yksi elementti on lomautuspäivärahan alentaminen, jota nyt esitetään myös hylättäväksi. Täytyy aina muistaa, että lomautussakko ja lomautuspäivärahan alentaminen ovat, vaikkapa tismalleen samalla tangentilla, hyvin erilaisia asioita. Niillä ei ole samanlaista vaikutusta toisiinsa, paitsi, että lomautuspäivärahan alentamisen hylkäämisellä aiheutetaan budjettiin 500 miljoonan markan vajuus, jonka kattaminen on kiusallinen puuha ja tulee kyllä koskemaan myös vähävaraisia ihmisiä, joiden puolesta varsin yleisesti kuitenkin tahdotaan puhua.

Lomautussakko on laki, jota ei koskaan olisi pitänyt säätää. Kaikki, jotka täällä ovat olleet, hyvin muistavat, että tässä välillä on pyritty löytämään ratkaisuja, jotka olisivat tähänneet siihen, että tämä laki olisi jollakin tavalla kohdistunut sellaisiin tilanteisiin, joissa voidaan nähdä olevan spekulatiivista lomauttamista. Mutta kun tämä laki osui nimenomaan erityisesti taloudellisissa vaikeuksissa oleviin, työllistäviin pienyrityksiin, haluttiin jo reilu vuosi sitten löytää kompromissi, joka olisi tarkoittanut sitä, että pienyrittäjät tulisi laskea pois tämän lain vaikutuspiiristä.

Näin ei kuitenkaan käynyt. Parin äänen ratkaistessa asian ajaututtiin jatkotilanteeseen, ja jatkotilanne on tässä ja nyt. Nyt on päätettävä, päästetäänkö pienet, alle miljoonan palkkasumman ylitykset pahasta vai eikö. Ed. O. Ojalan puheenvuorossa jätettiin ikään kuin eräs tosiasia sivuun. Se tosiasia on se, että näiden molempien lakien kaataminen yhdessä tahi erikseen tai niiden kaatamisen liittäminen toisiinsa on mahdottomuus juuri budjettivaikutuksen vuoksi.

Sitä vastoin lomautussakon poistaminen tulisi tehdä erillisenä, sillä sillä ei ole budjettivaikutuksia. Jos sillä toisaalta, kuten valtiovarainministeriön eräissä laskelmissa ajateltiin olevan budjettivaikutuksia, sehän olisi kynnyksyden huippu tehdä laki, joka estäisi lomautuksen, mutta joka lomautuksen sattuessa kuitenkin johtaisi siihen, että valtio saisi siitä tuloja. Oikea lomautussakko olisi niin kova, ettei taatusti lomautettaisi, joten tämä kannattaa jättää nyt keskustelun ulkopuolelle.

Perimmäinen kysymys on siitä, halutaanko työllistämisen kynnystä alentaa. Työllistämisen kynnyksen alentamisen ainoa vaihtoehto on poistaa lomautussakko ainakin pienyrittäjiltä.

Minä kuulun niihin, jotka olisivat halukkaita poistamaan sen kokonaan. Mutta minä olen sen verran realistinen, että tässä salissa ei mene läpi muunlainen kuin tämä ratkaisu, niin mielestäni se on otettava vastaan. Sitä paitsi ratkaisu on siinä mielessä oikeudenmukainen, että se tässä tapauksessa on täsmäase: Se kohdistuu juuri sellaisiin yrityksiin, jotka tätä apua tarvitsevat ja joiden mahdollisuuksien parantaminen merkitsee myös sitä, että työtilaisuuksia epäilemättä syntyy lisää.

Arvoisa puhemies! Tässä mielessä täysin häpeilemättä, täysin rinnoin uskallan seisoa tämän valjastetun pollon vieressä kyllä loppuun saakka.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Koko lomautussäännöstö on syntynyt työläinsäädäntöön elävän elämän tarpeista. On toinen asia, että laman alkaessa sitä käytettiin liian paljon. Tilanetta pahensi se, että istuva hallitus oli, ei ainoastaan välinpitämätön, vaan myös suorastaan vihamielinen hyvinvointiyhteiskunnan säännöstöjä ja erityisesti työelämää koskevia sääntöjä kohtaan. Tämä oli alkuperäinen syy, minkä vuoksi mielestäni työelämää oli hyvin vaikea saada enää perääntymään vääranlaisesta lomautuksesta.

Mutta tämä on ollut myös erinomainen opetus siitä, että lomautussakko on ollut väärä keino tiedettyyn ongelmaan. Se osoittaa mielestäni sen, että tämän hallituksen ja tämän eduskunnan aikana sosiaalisesta hyvinvointivalttiosta on haluttu päästä eroon ja on käännytty rangaistusuhkien tielle, mikä ei ratkaise niitä ongelmia, jotka ovat pohjalla.

Arvoisa puhemies! Olisi aika oppia jo tehdyistä virheistä, ja tämän vuoksi hylätä tämä ehdotus.

Ed. K e m p p a i n e n : Arvoisa puhemies! Tupo-järjestelmä ei kovin helposti opi, koska siellä on enemmän kysymys arvovallasta ja valan tasapainosta. Minä edelleen muistutan siitä, missä tämä ongelma syntyi ja miten tätä on paimennettu siitä eteenpäin.

Keskustassa olemme rajusti arvostelleet lomautussakkojärjestelmää. Toistaiseksi ei ole löydetty — ja täytyy sanoa myös, että eduskunnassa ei ole löytynyt — tarpeeksi rohkeutta muuttaa järjestelmää. Mutta nyt, aivan kuten ed. Saario totesi, on löydetty sellainen järjestelmä, jolla tätä oleellisesti lievennetään.

On syytä todeta, että lomautushan on hyväksyttävä, normaali toimenpide silloin, kun siihen on perusteet. Lomautusta on myös käytetty väärin, jos katsotaan eri yritysten vastuuta työttö-

myysturvakustannuksista. Sitä on käytetty samalla tavalla väärin kuin aikaisemmin työttömyyseläkettä siten, että omat ongelmat pistetään yhteiseen kakkuun kustannettaviksi.

Minusta on oikein, että asiassa käytetään sekä keppiä että porkkanaa, jotta yritystoiminnan kesken kustannukset jakautuisivat oikein. Onko tämä sitten lopullinen järjestelmä tai ideaalijärjestelmä vieläkään? Ehkä kaikkein paras järjestelmä olisi sillä tavalla, että tietty määrä lomautuksia olisi hyväksyttävissä ilman kustannuksia. Nyt hyväksytyssä muodossahan tulee hieman kohtuuton porras eri yritysten kesken, joilla palkkakustannukset ovat miljoonan markan molemmin puolin. Siitä huolimatta täytyy vielä etsiä järjestelmiä, joissa se toimisi paremmin. Joka tapauksessa ehdotus tuo avun 160 000 yritykselle, ja sen ulkopuolelle jää vain muutama kymmenen tuhatta yritystä.

Ed. A l a - N i s i l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lomautussakkoasia ja ylimääräinen työttömyysvakuutusmaksu liittyvät vähän laajempaan kokonaisuuteen. Ed. Saario puheeseen liittyen voi todeta sen, että on todellakin kysymys siitä, että järjestelmien pitäisi suosia työn antamista ja työn tekemistä, koska työllistämispäätökset tehdään yrityksissä ja työpaikoilla, ei niitä täällä eduskunnassa tehdä. Täällä korkeintaan vahtimestari palkataan silloin tällöin. Järjestelmiä pitäisi koko ajan tähän suuntaan muuttaa. Silloin on kysymys laajemmasta asiasta, siitä, että meillä on erittäin korkea ansiotulojen verotus yhdistyneenä jäykkään sosiaalisten tukien järjestelmään ja jäykkään työttömyysturvajärjestelmään. Tätä kokonaisuutta pitäisi muuttaa.

Tänään hyväksyttiin ed. Sasin ponsi, joka osin puuttui tähän ongelmaan. Tämä on tulevan vaalikauden suurimpia asioita; järjestelmää tulisi muuttaa niin, että se suosii työllistymistä, oma-toimisuutta, yrittäjyyttä. Lomautussakko on aika pieni osa kokonaisuudesta.

Ed. H a l o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti selvä asia, että ehdotus on helpotus niiden osalta, jotka eivät enää kuulu tämän lain piiriin, mutta ei se tee yhtään loogisemmaksi sitä niiden osalta, jotka edelleen kuuluvat tämän lain piiriin. Lomautus oikein käytettynä siten kuin työläinsäädäntö sen on alkuaan tarkoittanut on niin pienelle kuin suurelle työnantajalle sellainen oikeus, jonka ammattiyhdistysliikekin myöntää. Mutta yhtä lailla se on väärin niin isolle kuin pienelle työnantajalle, jos

se on tehty muusta syystä. Näin ollen totta kai kärsivien määrä vähenee, kun te rajaatte kohdistumista, mutta se ei tee ehdotustanne tippaakaan loogisemmaksi.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta ed. Halonen hyvin kuvasi sen, että lomautus on järjetön isolle ja pienelle työnantajalle silloin, kun se ei kerta kaikkiaan sovellu sinne. Jos esimerkiksi on kausiluonteisesta työstä kyse, isompaa työnantajaa ei auta yhtään, että joudutaan koko vuodeksi lomauttamaan, kun olisi tärkeämpää lomauttaa juuri tietyn ajaksi, ehkä lyhyemmäksi, monta työntekijää. Mutta nyt tämä lomautussakkoasia merkitsee sitä, että olisi halvempaa työnantajalle lomauttaa yksi tai kaksi pitkäksi aikaa. Tällaisiin tilanteisiin joudutaan. Se on aivan järjetöntä.

Minusta on mielenkiintoista, että nyt hallituspuolueen edustajat pesevät omia kaulojaan ja yrittävät puhua kovasti kaiken työllistämisen puolesta, kun he ovat juuri kolme ja puoli vuotta kaikin tavoin olleet estämässä työllistymistä. Miksi ette ole ajoissa hoitaneet näitä asioita, vaan edelleenkin esitätte lomautussakkoasia ensi vuodellekin?

Ed. Pesälä merkitään läsnä olevaksi.

Ed. K e m p p a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Haloselle. Kyllä tämä muutos tekee asian varsin loogiseksi, koska nimenomaan isojen yritysten on mahdollista käyttää tätä ns. väärin tai kiertäen kahdella tapaa sen takia, että siellä on nimenomaan suhdanneluonteisia lomautuksia. Toisaalta isoilla yrityksillä palkkakustannukset ovat suhteessa heidän liikevaihtoonsa ja kaikkeen muuhun nähden pienemmät. Ehdotus on juuri sen suuntainen kuin pitää, koska sosiaaliturvan kustannukset ovat jo nykyisinkin liian paljon työvaltaisen pienyritystoiminnan harteilla.

Mielestäni tämä on oikean suuntainen siinäkin suhteessa, että julkinen sektorikin on käyttänyt lomautusta hyväksi ja kiertänyt systeemiä. Kyllä ehdotus minusta ohjaa lomauttamiskäytäntöä parempaan suuntaan. En sano, että tämä on vieläkään hyvä, koska asiassa on niin vaikea saada muutoksia aikaan, mutta tämä on selvästi parempi. Se on erittäin hyvä signaali suhdannemassassa olevalle pienyritystoiminnalle, jonka selkänahasta nyt vientiliitot ottavat isompia ja koh-

tuuttoman suuria voittoja siihen nähden, mitä jää jaettavaksi kotimarkkinoille.

Ed. H a l o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pelkästään joulurauhan vuoksi jätän tämän nyt joka tapauksessa viimeiseksi vastauspuheenvuoroksi, mutta toistan vielä pöytäkirjaa varten. Jos lomautuksella on laillinen syy, se pitäisi hyväksyä näissä olosuhteissa. Jos lomautuksella ei ole oikeaa syytä, sitä ei pidä hyväksyä isoilta eikä pieniltä.

Toki isommat kestävätkin helpommin tällaisen vääränkin lain, mutta se ei ole minun mielestäni oikeudenmukaisen ajattelun pohja, koska meidän pitäisi kai kannustaa ihmisiä nimenomaan työelämässä oikeiden, järkevien sääntöjen noudattamiseen. Mutta uskon, arvoisa puhemies, että kun olen yrittänyt asiasta keskustella ed. Kemppaisen kanssa muistaakseni viimeksi 16 vuotta sitten ja siitä lähtien: ehkä me voimme jättää toisemme joulurauhaan.

Ed. S a a r i o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minä en puutu joulurauhakysymyksen lainkaan, mutta totean, että lähtökohdat tälle asialle, jota sinänsä ei siis voi puolustella — minä vielä alleviivaan sen, jos ei tullut ymmärrettä: lomautussakko ei missään muodossa ole järkevä eikä se tule järkeväksi. Nyt on yritetty poistaa sen surullisimpia vaikutuksia, ja luulena siinä onnistutun.

Lomautussakko on syntynyt sellaisessa järjestelmässä, jossa lomautuksista aiheutuvat kustannukset kääntyvät yhteiskunnan kannettaviksi, ja tätä kautta tietysti tällainen rekyyli osuu väärään paikkaan. Kun sitä ei haluttu tehdä ja kun toisaalta lomautus on yrityksille ainoa suhdannepoliittinen joustokeino, me olemme järjestäneet tähän maahan työmarkkinoilla sellaisen tilanteen, jossa väistämättä syntyy tällainen tilanne. Heti, kun työttömyysturvan rahoittamisen pohja ja lähtökohdat muuttuvat, pääsemme tästä tilanteesta.

Mutta kysymyksen on siitä, halutaanko nyt asettaa työpaikan ylläpitämiselle jonkinlainen tulli. Sitä ei pitäisi missään olosuhteissa asettaa, koska jos ei ole työpaikkoja ei ole veronmaksajiakaan.

Ed. M ä k i p ä ä : Arvoisa puhemies! Täytyy ensin todeta, että ed. Kemppainen näiden vuosien aikana ei ole pitänyt kovinkaan pahana, että ylimääräisiä työttömyysvakuutuksia yrittäjille on annettu.

Mutta jos tarkastellaan yrittäjän näkökannalta, kun hän joutuu siihen tilanteeseen, että hän joutuu laittamaan työntekijän pois, kun yritykseen ei ole työtä, mitä tehdä, niin tietysti 1 180 markan työttömyysvakuutusmaksu on pienempi paha, kuin jos hän joutuu työntekijää pitämään yrityksessä, jossa hän ei tekisi mitään. En tarkoita tällä sitä, että tällainen laki pitäisi säätää, vaan tämä on tuomittavaa, koska tiedän, että tämän päivän yrittäjät eivät varmasti lomauta yhtäkään työntekijää, jollei ole pakko.

Ehkä täällä muutama yrittäjähminen tietää, mitä käytännön yrityspolitiikka tänä päivänä on. Tällaisiakaan rasituksia ei pitäisi laittaa ennen kaikkea pienten ja keski suurten yrittäjien niskaan. Tämäkin on yksi sellainen signaali, että yrityksessä hyvin tarkkaan mietitään, otetaanko työntekijä mahdollisesti töihin vai yritetäänkö tulla entistä pienemmällä joukolla toimeen. Kaikki tällaiset pienet ratkaisut tekevät yritysmailman entistä hankalammaksi. Tällaista esitystä ei missään nimessä voi hyväksyä. Kyllä katseet kääntyvät tonne oikealle, että tekin voisitte olla kaatamassa tämän todella huonon hallituksen esityksen.

Ed. Laivoranta: Arvoisa puhemies! Täytyy todeta yrittäjänä, että kyllä tässäkin asiassa, kun puhutaan irrallisesta asiasta, tehdään mustasta valkoinen ja valkoisesta musta. Ei tämä, jos kokonaisuus katsotaan, ole pienen pk-yrittäjän kannalta ollenkaan huono ratkaisu verrattuna siihen, mitä mahdollisesti olisi tapahtunut, jollei tällaista ratkaisua olisi saatu. Nimitäin tämän keskeinen lähtökohta on se, että työttömyysvakuutusmaksu saatiin kohtuulliseksi ja inhimilliseksi. Meillä saattaisi olla tänä päivänä 10 prosentin työttömyysvakuutusmaksu maksetuista palkoista. Se olisi hirvittävä asia pienille yrittäjille ja kaikille yrittäjille.

Kyllä minä kehottaisin pistämään jäitä hatuun ja ajattelemaan asioita suurempina kokonaisuuksina. Minusta tämä on tässä tilassa ja näissä oloissa ja sitä taustaa vasten ajatellen, että työttömyysvakuutusmaksu on saatu kuriin, kohtuullinen esitys ja ratkaisu.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. O. Ojala ed. Skinnarin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotukset, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotukset hylätty.

P u h e m i e s: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aittoniemi, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S-L., Antvuori, Aula, Biaudet, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Heikkinen, Huuhtanen, Häkämies, Ihamäki, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Järvi-lahti, Kaarilahti, Kalli, Karhunen, Kempainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korkeaoja, Korteniemi, Korva, Koski, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Lahtinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Linnainmaa, Louvo, Malm, Markkula, Mattila, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Nordman, Norrback, Näsi, Ollila, Paloheimo, Pekkarinen, Peltari, Perho-Santala, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Piha, Puhakka, Pura, Rauramo, Rehn O., Renko, Renlund, Rossi, Rusanen, Ryytänen, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Sasi, Savela, Suhola, Taina, Tiuri, Toivonen, Turunen, Ukkola, Vanhanen, Varpasuo, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Väyrynen, Westerlund, Zyskowiec ja Ääri.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Andersson, Anttila U., Apukka, Astala, Backman, Bell von, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hiltunen, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jaakonsaari, Jääskeläinen, Kalliomäki, Kallis, Kankaanniemi, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindroos, Lipponen, Louekoski, Luhtanen, Luukkainen, Metsämäki, Moilanen, Muttilainen, Myller, Mäkipää, Nikula, Ojala A., Ojala O., Paakkinen, Paasio, Polvi, Polvinen, Puisto, Pulliainen, Rajamäki, Rask, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rätty, Rönnholm, Savolainen, Seppänen, Skinnari, Tennilä, Tuomioja, Tykkyläinen, Törnqvist, Urpilainen, Vehkaoja, Viljamaa, Vistbacka, Vuoristo, Vähänäkki ja Wahlström.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ala-Harja, Alho, Jurva, Jäätteenmäki, Kanerva, Kauppinen, Laukkanen V., Luttinen, Mäkelä, Nyby, Pykäläinen, Ranta, Rehn E., Salolainen, Seivästö, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Takala, Vihriälä ja Vähäkangas.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 18)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

17) Ehdotukset laeiksi laitoshoidtoa koskevien lakien muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 317
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 46

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

18) Ehdotukset laiksi ydinenergiain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 295
Lakialoite n:o 8/1993 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 15

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. H a u t a l a : Arvoisa puhemies! Tällä ydinenergiain muutoksella hyväksytään laki-

aloite, jonka ensimmäisenä allekirjoittajana olin ja jonka allekirjoitti eduskunnan enemmistö. Sen tarkoituksena oli kieltää ulkomaisen ydinjätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen tuonti loppusijoitettavaksi Suomeen. Voidaan sanoa, että tältä osin ydinenergialakia muutetaan jopa enemmän ja pidemmälle kuin lakialoitteessa aikanaan esitettiin, koska nyt kielletään myös ulkomaisen ydinjätteen varastointi ja käsittely Suomessa. Tämä on ollut välttämätöntä, jotta Suomi voisi tehdä mahdollisimman selväksi myös Euroopan unionin jäsenyyden oloissa, että emme halua maastamme ulkomaisten ydinjätteiden ja käytetyn ydinpolttoaineen kaatopaikkaa.

Jos halutaan kieltää ydinjätteiden tuonti ulkomailta, rautaisen logiikan on oltava se, että kielletään myös Suomessa tuotetun ydinjätteen vienti ulkomaille. Näin nyt lähes tapahtuu. (Ed. Halonen: Miksi ”lähes”?) — Ed. Halonen, selitän juuri, hieman kärsivällisyyttä, vaikka joululoma onkin edessä! — Laissa nimittäin kielletään myös Suomessa tuotetun ydinjätteen varastointi, käsittely ja loppusijoitus ulkomaille. Ainoa kiista eduskunnassa koski sitä, että talousvaliokunta olisi halunnut, että Suomessa tuotettua ydinjätettä voitaisiin käsitellä ulkomailta. Konkreettisesti tämä liittyy siihen, että Loviisan ydinvoimalan käytettyä ydinpolttoainetta on jälleenkäsitelty Majakissa jälleenkäsittelylaitoksessa, jonka turvallisuus on kaikkea muuta kuin kiistaton. On hyvin paljon todisteita siitä, että myös laitoksen nykyinen toiminta aiheuttaa jatkuvaa vaaraa alueensa väestölle ja ympäristölle.

Ympäristövaliokunnan enemmistö ja eduskunnan enemmistö halusivat hyväksyä tämän lain siinä muodossa, että myös Suomessa tuotetun ydinjätteen käsittely ulkomailta lopetetaan.

Nyt, ed. Halonen, minkä takia kyse on ”lähes” kiellosta: siitä syystä, että tämä laki saatetaan näiltä osin voimaan asetuksella vuoden 1996 kuluessa. Tämä ei ole paras vaihtoehto. Suomalaisen Loviisan ydinjätteiden vienti ulkomaille olisi pitänyt kieltää välittömästi. Mutta kompromissi on kuitenkin siedettävä. Nyt täytyy vain odottaa, että asetus saatetaan voimaan. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että Imatran Voima ei voi enää uusia niitä jälleenkäsittelysopimuksia, jotka sillä tällä hetkellä on venäläisen kaupallisen osapuolen kanssa. Tältä osin ympäristövaliokunta joutui myös tarkentamaan hallituksen esitystä, koska lakiehdotuksessa oli sellainen pieni porsaanreikä, että Imatran Voima olisi voinut vedota jo myönnettyihin lupiin ja jatkaa siten jälleenkäsittelyä Venäjällä.

Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että jatkossa olisi järkevää selvittää, onko käytetyn ydinpolttoaineen jälleenkäsittely koko ketju huomioon ottaen parempi vaihtoehto ympäristön ja turvallisuuden kannalta kuin käytetyn ydinpolttoaineen suora loppusijoittaminen. Nythän Suomen suunnitelmat ovat sellaiset, että niin Olkiluodon kuin Loviisan ydinvoimalaitosten käytetty polttoaine loppusijoitetaan aikanaan suomalaisen peruskallioon, kunhan vain löytyy sellainen paikkakunta, joka haluaa ryhtyä loppusijoituspaikaksi.

Kun tällä hetkellä vielä tutkimuksissa on mukana kolme paikkakuntaa, niin tietyllä logiikalla Eurajoki on se, joka tässä tulee kysymykseen. Eurajoki on ydinvoimalapaikkakunta, ja kunta on saanut erittäin paljon taloudellista hyötyä laitoksesta. Ei ole aivan moraalitonta ajatella, että jos tämä sijoituspaikka niin kuin teknisesti ja turvallisuuden kannalta todetaan kelvolliseksi, se olisi sitten se paikka. Kaikin tavoin edullisin kokonaisratkaisu on se, että myös Loviisan ydinvoimalan käytetty ydinpolttoaine aikanaan sijoitetaan samaan paikkaan. Onkin todennäköistä, että tämän lain tultua hyväksytyksi voimayhtiöt jatkavat yhteisiä pyrkimyksiään yhteisen ratkaisun löytämiseksi.

Jälleenkäsittelykään ei ole kiistaton ratkaisu. Sillä varmistetaan, että maailmassa tuotetaan jatkossakin suuria määriä erittäin vaarallista ja ydinaseisiin kelpaavaa plutoniumia. Kun monissa maissa olot ovat varsin epävakaut, tämä on ehkä jälleenkäsittelyn suurin riski. Myös radioaktiivisten aineiden kuljetukset lisääntyisivät, jos jälleenkäsittelyvaihtoehtoon mentäisiin.

Talousvaliokunta ja ympäristövaliokunnan vähemmistö, jotka olisivat halunneet sallia suomalaisen ydinjätteen käsittelyn ulkomailla, ovat oikeassa siinä, että jälleenkäsittely on niin laajamittaista toimintaa, että se vaatii kansainvälistä yhteistyötä ja suurten maiden ponnistuksia. Mutta mielestäni tässä ei ole otettu huomioon sitä, että nimenomaan kansainvälisiä kuljetuksia on ankarasti protestoitu Euroopassakin, koska ne aiheuttavat suuria riskejä, onhan kyse plutoniumin kuljetuksesta meriteitse tai lentoteitsekin hyvin tarkkaan vartioidulla tavalla, mutta silti riskit ovat suuria. Saattaa tietenkin olla totta, että uraania joudutaan louhimaan vähemmän, jos mennään jälleenkäsittelyyn, mutta missään mielessä kyse ei ole kierrätykseen verrattavasta ekologisesta toiminnasta, sellaista luuloa ei pitäisi esitellä.

Ympäristövaliokunta on halunnut kiinnittää huomiota siihen, että Suomen pitäisi jatkossakin osallistua määrätietoisesti kansainväliseen yhteistyöhön, jolla pyritään ratkaisemaan entisen Neuvostoliiton alueen sotilaallisen ja muun ydinvoimatuotannon aiheuttamia erittäin mittavia ongelmia.

Toistaiseksi Suomen pyrkimykset ovat liittyneet liikaa siihen, että on haluttu tehdä ikään kuin hätäapuun verrattavia korjaustoimia vaarallisissa ydinvoimaloissa. Oma käsitykseni ja monien kansainvälisten järjestöjen, mm. Maailmanpankin, käsitys on se, että näistä laitoksista monet ovat siinä kunnossa ja teknisesti sellaisia rakenteeltaan, että niitä ei pystytä korjaamaan länsimaisia turvallisuusvaatimuksia vastaaviksi. Mutta jatkossakin Suomi EU:n jäsenenä joutuu osallistumaan varmasti erittäin paljon näihin kysymyksiin. Silloin olisi myös syytä kiinnittää huomiota siihen, että Venäjällä ydinvoiman tuotanto on osittain sotilashallinnon alaista ja erittäin salaista. Ongelmia aiheutuu myös siitä, että Venäjä Neuvostoliiton perillisensä on ydinasevalta, jota ei koske ydinsulkusopimuksen vaatimus siitä, että maiden täytyy alistaa oma ydinvoiman tuotantonsa kansainvälisen atomienergiajärjestön erittäin tarkkaan valvontaan.

Nyt saatetaan voimaan myös Euratom-sopimus, joka on yksi Euroopan unionin kolmesta perustamissopimuksesta. Se on syntynyt 1950-luvun puolivälissä, jolloin ajateltiin, että ydinvoima tuo ratkaisun lähes kaikkiin ihmiskunnan kipeisiin ongelmiin. Silloin nähtiin atomin kuvia silmissä ja ajateltiin, että mahdollisimman nopea ydinvoiman rakentaminen takaa sen, että ongelmat saadaan ratkaistua.

Vuonna 1994 on ilmiselvää, että näin ei suinkaan ole tapahtunut ja ne odotukset, joita ydinvoiman tuotantoon asetettiin noina aikoina, varmaankin pitäisi vähitellen perusteellisesti tarkistaa. Senpä takia Suomen hallituksen ja Suomen eduskunnan tulisi yrittää vaikuttaa siihen, että vuoden 1996 hallitusten välisessä konferenssissa, jossa Maastrichtin sopimusta ja EU:n muita perustamissopimuksia tarkistetaan, nousee esiin kysymys Euratom-sopimuksen uudistamisesta ajan tasalle. On vahinko, että Euratom-sopimukseen ei tässä yhteydessä ole lainkaan kiinnitetty huomiota. Euratom pitäisi suunnata ydinvoiman hallittuun ja turvalliseen alasarjoihin pyrkien myös ratkaisemaan Itä-Euroopan ja Venäjän mittavat ydinvoimaongelmat.

Arvoisa puhemies! Ministeri Kääriäinen otti vakavasti sen signaalin, jonka eduskunta hänelle

lähetti. Eduskunta on useaan otteeseen todennut, että se ei halua ottaa sellaista riskiä, että EU:n jäsenenä Suomi joutuisi suhteellisen edun periaatteella EU-ydinjätteiden loppusijoituspaikaksi. Ministeri Kääriäinen ymmärsi erittäin selkeästi sen, että jos halutaan kieltää tuonti, on kiellettävä myös vienti.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Käytetyn ydinpolttoaineen ja ydinjätteen ongelmia ja Suomeen tuontiongelmia on tietysti pyritty tälläkin lainsäädännöllä estämään, mutta on aina otettava huomioon se, että Euroopan unionin yhteisölainsäädäntö käy kansallisen lainsäädännön yli myös perustuslait mukaan lukien.

Näin ollen ja riippuen siitä, minkälaiseksi Euroopan unionin poliittinen päätöksentekojärjestelmä kehittyi, on uhka siitä, että eräänä päivänä ylikansalliset lait säätävät Euroopassa sen, että käytetty ydinpolttoaine ja ydinjäte sijoitetaan sellaiseen paikkaan, sellaiseen maaperään, joka on kokonaisuus huomioon ottaen turvallisin. Suomalainen kallioperä, samoin ruotsalainen ja miksei norjalainen — Norjasta ei nyt tässä mielessä voi sikäli puhua, kun siitä ei toistaiseksi tule Euroopan unionin jäsentä — on ehdottomasti parasta koko Euroopassa ydinjätteen ja käytetyn polttoaineen säilömiseen, koska se on kiinteää ja siinä ei tapahdu liikahduksia ja muutoksia niin kuin joissakin muissa maissa Etelä-Eurooppa mukaan lukien tapahtuu. Sen kallioperä on myös haurasta.

Minä ainakin suhtaudun hyvin epäilevästi siihen, että eräänä päivänä suuntaus on tämä ja että laki ei pysty sitä estämään silloin, kun Euroopan unionin päätökset käyvät kansallisen lainsäädännön yli. Toivottavasti näin ei tapahdu. Mutta kun ed. Hautala hiukan lapsenuskoisesti ajatteli asiaa, panen pienen raidan tähän ajatteluun ja ministeri Pietikäiselle sanon: Euroopan unionin päätöksenteko kulkee koko ajan enemmistöpäätösten suuntaan.

Ed. V a n h a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onneksi ed. Aittoniemen pelko ei vastaa vielä tämän hetken EU:n toimialaa. Suomen pitää toimia siten, että tässä kysymyksessä enemmistöpäätöksiä ei myöskään EU:ssa päästä tekemään vaan tämän tyyppiset asiat on ratkaistava yksimielisesti.

Mitä tulee ed. Hautalan esiin nostamaan kysymykseen siitä, miten ja mihin aikanaan Suomessa tuotetut ydinjätteet loppusijoitetaan, se tulee ole-

maan Suomelle vaikea kysymys, johon eduskuntakin aikanaan tulee ottamaan kantaa, ja luonnollisesti eduskunnan tulee siinä asiassa vastuunsa tuntea ja päätös tehdä. Tältä seisomalta en vielä yhtyisi siihen käsitykseen, että todennäköisesti Eurajoki se paikkakunta olisi. Tuntuu todennäköisyyslaskennan perusteella peräti erikoiselta, että juuri Eurajoki, jossa yksi ydinvoimaloista sattuu toimimaan ja johon luolastoja väliaikaisijoittamista varten on jo kaivettu, olisi Suomen paikkakunnista objektiiviset perusteet arvioiden turvallisin sijoituspaikka näille jätteille. Tietty logiikka, joka ed. Hautalalla oli Eurajokea puoltamassa, pitää paikkansa, ja varmasti sillä on oma painoarvonsa paikkakunnan valintaan tehtäessä.

Ympäristövaliokuntahan korosti, että kun tämä vaikea ratkaisu aikanaan tulee Suomessa harkintaan, tuolloin täytyy sitä ratkaisua tehtäessä olla myös selvitykset siitä, onko edullisempaa loppusijoitus suorittaa siten, että jäte on käsitelty tavalla tai toisella vai käsittelemättä. Jos päädytään käsittelyvaihtoehtoon, silloin varmasti tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä, jolloin lain 6 a §:n muotoilun joudutaan palauttamaan.

Ed. H a u t a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemelle haluan sanoa, että nyt kuitenkin Suomen eduskunta on tehnyt kaiken, mitä se voi, minimoidakseen sen riskin, että aikanaan EU:n lainsäädännön ja säädösten nojalla Suomeen jouduttaisiin ottamaan EU:n alueelta loppusijoitettavaksi ydinjätteitä.

Kotimaastakin löytyy sellaisia tahoja, jotka ovat laskeskelleet, kuinka monta kymmentä tai sataa miljardia tällainen bisnes tuottaisi. Sikäli on ollut erittäin tärkeätä, että eduskunta on lailla nimenomaan kieltänyt mahdollisuuden tähän toimintaan. Kysymys ei ole lapsenuskosta, vaan on tehty se, mitä voidaan. Jäljelle jäävät riskit liittyvät mielestäni kahteen asiaan. Toinen on se, että ydinjätteisiin ja ydinpolttoaineisiin kuitenkin sovellettaisiin Eta- ja EU-sopimusten ankaraa vaatimusta kaiken syrjinnän kieltämisestä, jolloin ulkomaisten yritysten on voitava toimia täällä samoilla ehdoilla kuin kotimaiset myös ydinjätealalla. Euratom-sopimushan hieman, arvoisa puhemies, viittaa tähän suuntaan. Sitä pitäisi selvittää.

Toinen näkökohta on se, että jos yhteisössä tai unionissa kehitellään yhteistä ydinjättestrategiaa, silloin Suomi alkaa suhteellisen edun näkökulmasta olla huolestuttavan kiinnostava. Ei ole

hyvä, että jälleenkäsittelyyn kiinnitettiin niin paljon huomiota todeten, että se vaatii kansainvälisiä yhteistyötä. Siitä on hyvin lyhyt matka siihen, että ollaan puhumassa Euroopan unionin yhteisestä ydinjätestrategiasta. Siinä meillä ei ole mitenkään erittäin suotuisa osa.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Pyrin paikaltani lyhyesti kertomaan, miksi pyysin puheenvuoron. Nimittäin mielestäni on erinomainen asia, että eduskunta on ottamassa sellaisen kannan, että maahantuonti ydinjätteen osalta on ihan samanlainen asia kuin maastavienti. Nimittäin ei pelkää Euroopan unioni vaan myös laajemmalti eurooppalaiset yhteisöt ovat olleet kiinnostuneita Suomen käyttäytymisestä. Haluan ihan sanoa eduskunnan pöytäkirjoihin jälleen kerran, että mm. Euroopan neuvoston piirissä Suomi joutuu aina silloin tällöin arvostelun kohteeksi siitä, että me olemme vieneet tai luovuttaneet takaisin ydinjätettä tai polttoainetta sellaisille alueille, joilta me olemme sitä ostaneetkin.

Venäjän lisäksi tietysti on muitakin entisiä Neuvostoliiton alueita, joilla näitä ongelmia on. Omakohtaisesti olen nähnyt näitä Ukrainassa, jossa satuin vaalivalvojana osumaan nimenomaan Tshernobylin alueen vaalivalvojaksi, jossa silloin olivat jo jälleen käytössä ydinreaktorit, joita sitten muutamaa viikkoa myöhemmin myös sikäläisen maan johto käyttikin eräänlaisena uhkailuna länsimaita kohtaan, että jos ei tule lisää varoja ja saada asiaa kuntoon, he jatkavat niiden käytössä pitämistä.

Tässä mielessä Suomen kohdalla on lähinnä esitetty moraalinen kysymys, että se on meidän oma asiamme, käytämmekö mekin itse, mutta meidän pitää huolehtia näistä asioista. Mielestäni se on myös oikeaan osunut toimenpide sen vuoksi, että silloin myös ydinvoiman kokonaisu-ongelmat ja -kustannukset tulevat paljon realistisemmin arvioitavaksi, kun me joudumme koko tämän ketjun miettimään.

Ed. P a l o h e i m o : Arvoisa puhemies! Koska en puhunut asiasta toisen käsittelyn yhteydessä, puhun nyt jälkikäteen siitä syystä, että talousvaliokunnassa en jättänyt eriävää mielipidettä talousvaliokunnan lausuntoon, jonka se teki ympäristövaliokunnalle kysymyksestä.

Se johtui siitä, että Säteilyturvakeskuksen asiantuntijat ja muut asiantuntijat talousvaliokunnassa antoivat ymmärtää, että olisi turvallisempaa säilyttää laissa mahdollisuus, jonka mu-

kaan jälleenkäsittelyä ja välivarastointia varten voitaisiin ydinjäte kuljettaa väliaikaisesti johonkin muuhun maahan ja sitten palauttaa Suomeen loppusijoitettavaksi. Missään vaiheessa ei ollut keskustelua siitä, pitäisikö loppusijoituspaikaksi valita mahdollisesti jokin muu maa tai voitaisiinko jossakin muualla syntyntä ydinjätettä tuoda Suomeen.

Näin ollen kysymys oli kohdaltani lähinnä siinä, että arvelin niiden lausuntojen perusteella, jotka olin saanut tai jotka olimme saaneet, että kokonaisturvallisuuden kannalta olisi ehkä parempi viedä jäte välivarastoon jonnekin muualle, jälleenkäsitellä se jossakin muualla ja tuoda sitten Suomeen.

Ennen lain toista käsittelyä selvitin asiaa yksityisesti useiden asiantuntijoiden kanssa. Siinä vaiheessa selvisi, että reaalisesti on olemassa kaksi mahdollisuutta, ja kolmas, jota olin ajatellut eräänä mahdollisuutena, oli ehdottomasti pois suljettu. Kolmas, pois suljettu mahdollisuus oli se, että ydinjätettä jälleenkäsiteltäisiin kotimaassa. Tämä johtuu siitä, että jälleenkäsittelylaitoksen hinta on noin kymmenen kertaa ydinvoimalan hinta ja näin ollen Euroopassa ei ole varaa pitää kuin noin neljää ydinjätteen jälleenkäsittelylaitosta.

Vaihtoehtoja jäi siis vain kaksi. Toinen on, että ydinjäte lähetettäisiin jälleenkäsittelyä varten ulkomaille ja sitten palautettaisiin jälleenkäsittelyn jälkeen Suomeen osittain loppusijoitettavaksi ja osittain uudelleen polttoaineena käytettäväksi. Tällöin noin 90 prosenttia käytetyn polttoainepinun uraanista olisi jäljellä ja sitä voitaisiin käyttää uudelleen ydinvoimalan polttoaineena. Toinen vaihtoehto olisi sitten se, että jätettä ei viedä Suomesta laisinkaan ulkomaille vaan se pidetään välivarastointitilassa Suomessa niin kauan, kunnes se loppusijoitetaan suomalaisen kallioperään.

Kun pohdin itse näitä kumpaakin prosessia ja kysyin turvallisuuskysymyksiä prosessin eri vaiheissa, tulin siihen lopputulokseen, että näiden kahden menettelytavan välillä ei voida osoittaa ilman tarkempaa analyysiä, eivätkä myöskään kuulemani asiantuntijat voineet osoittaa, mitään eroja turvallisuuskysymyksissä, siis riskitekijöissä. Näin ollen nämä kaksi menettelyä kokonaisuudessaan vaikuttivat riskeiltään suurin piirtein samansuuruisilta.

Ollennainen ero näiden kahden menettelytavan välillä olikin sitten se, että edellisessä tapauksessa, jossa ydinjätettä kuljetettaisiin jälleenkäsittelyä varten ulkomaille ja palautettaisiin sitten

uudelleen Suomeen polttoaineeksi, saataisiin huomattavasti enemmän ydinpolttoainetta energian tuotantoon kuin toisessa tapauksessa, jossa niput, joissa on vielä 90 prosenttia uraania jäljellä, suoraan loppusijoitettaisiin Suomeen. Näin ollen näiden kahden menettelytavan olennainen ero on se, että edellisessä tapauksessa, jossa jälleenkäsittelyä harjoitetaan, ydinvoiman käyttövaihe maapallon energiasuunnitelmassa muuttuisi pidemmäksi kuin toisessa tapauksessa. Jälkimmäisessä tapauksessa, missä se suoraan loppusijoitettaisiin Suomeen, jos vielä näin toimitaisiin kaikkialla maailmassa, jäisi ydinenergian käyttövaihe selvästi lyhyemmäksi maapallon energiakehityksessä pitkällä tähtäyksellä kuin toisessa tapauksessa.

Koska olen aina vastustanut ydinvoimaa ennen muuta siitä syystä, että sillä tavoin lopullisten tai kestävämpien energiamuotojen tulo viivästyy, en katsonut, että missään tapauksessa voisin puolustaa sellaista menettelyä, jonka riskitekijät ovat samat kuin toisen, mutta jonka olennaisin piirre olisi se, että se välivaihe, jolloin käytetään ydinenergiaa ennen kuin esimerkiksi aurinkopohjaiset energialähteet saadaan käyttöön, muodostuisi pidemmäksi kuin aikaisemmin olisi suunniteltu. Ilmeisesti tällaista menettelyä soveltaen todellakin ydinpolttoaine riittäisi noin kaksi kertaa niin pitkäksi ajaksi kuin muuten, mikä merkitsi sitä, että ydinenergian käyttö maapallolla ylipäänsä muuttuisi kaksi kertaa pidemmäksi kaudeksi kuin muussa tapauksessa. Se on näiden kahden ajattelutavan olennaisin ero.

En pidä millään tavalla suotavana, että ydinenergian välivaihetta pidennetään, ennen muuta siksi, että sillä tavoin jarrutetaan itse asiassa uusien, kestävien, parempien ja puhtaampien energiamuotojen käyttöönottoa.

Arvoisa puhemies! Katson, että kolmannessa käsittelyssä siitä huolimatta, että tämä puheenvuoro ei liity tämän lain hyväksymiseen tai hylkäämiseen, on paikallaan esittää nämä argumentit, mistä syystä jo toisessa käsittelyssä puolustin sitä kantaa, että ydinjätettä ei kuljeteta ulkomaille ja takaisin vaan jatketaan sen välivarastointia Suomessa, kunnes se loppusijoitetaan suomalaisen maaperään. Samanaikaisesti tietysti kannatan samanlaista menettelyä kaikkialla muissakin maissa, joissa ydinvoimaa käytetään, juuri siitä syystä, että tällä tavoin ydinenergiakausi maapallon energiakehityksessä jää lyhyemmäksi.

Ed. H a u t l a : Arvoisa puhemies! Ed. Paloheimon analyysi on vakuuttava, ja sitä tukee

kauppa- ja teollisuusministeriön itsensä ilmaiseva seikka, jossa lähdetään siitä, että käytetyn ydinpolttoaineen jälleenkäsittely tulee kiinnostavaksi vasta siinä vaiheessa, jos siirrytään erittäin laajamittaiseen ydinvoimatalouteen. Oma näemykseni on sama kuin ed. Paloheimon, että ydinvoiman tulisi jäädä mahdollisimman lyhytaikaiseksi, jotta tutkimusvoimavarat ja muut resurssit saataisiin suunnattua kestäväan energijärjestelmän luomiseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

19) Ehdotukset laeiksi liikkuvasta kaupasta annetun lain ja elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n 22 kohdan kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 313
Talousvaliokunnan mietintö n:o 52

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

20) Ehdotus eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

Ainoa käsittely
Puhemiesneuvoston ehdotus n:o 4
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11. Ensin salli-

taan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään päätösehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. L a i n e : Rouva puhemies! Ed. Paloheimo perusteli äsken sen, minkä vuoksi hän ryhtyi käyttämään puheenvuoroa, todeten, että koska hän ei puhunut toisessa käsittelyssä, niin hän puhui nyt kolmannessa. Vaikka ymmärrän, ettei puheenvuoron pitämisiä tarvitse mitenkään perustella, niin haluan kuitenkin todeta, että minä pidän perusteluna sitä, että tästä esillä olevasta asiasta eduskunta ei ole tähän mennessä lainkaan keskustellut, paitsi sivumennen muiden asioiden yhteydessä. Kun tämä on ainoan käsittelyn asia eikä useita puheenvuoron pyyntöjä ole, niin ei ehkä nytkään synny paljon keskustelua. Toinen perusteluni on se, että kun rouva puhemies hetken päästä lyö tämän päätöksen kiinni, niin valtaosa kansanedustajista ei tiedä, mitä eduskunta nyt on päättämässä. Tosin puhemiesneuvoston ehdotus ja perustuslakivaliokunnan lyhyt mietintö on jaettu kaikille, mutta siitä huolimatta uskon, että tässä ruuhkassa tämä asia on jäänyt tarkempaa käsittelyä vaille.

Siksi vain totean lyhyesti ensinnäkin sen, että tämä puhemiesneuvoston ehdotus n:o 4 eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta liittyy Euroopan unionin jäsenyyden johdosta valtiopäiväjärjestykseen tehtyihin muutoksiin ja on siten hallituksen esityksen n:o 318, joka tuli eilen loppuun käsittelyksi, välttämätön seuraus. Eriyisesti puhemiesneuvoston tekemä ehdotus koskee suuren valiokunnan toimintaa ja, niin kuin äsken totesin, käsillä on lyhyen kaavan mukaan laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö.

Mielestäni tärkeimmät pykälät ja osat, joita ehdotetaan eduskunnan työjärjestyksessä muutettaviksi, ovat 27 § ja 28 b §. 27 § koskee erityisesti suuren valiokunnan ja miksipä ei myös ulkoasiainvaliokunnan mahdollisuutta seurata Euroopan unionin ministerineuvostossa tapahtuvaa toimintaa, kuulla ministeriä ja evästää ministeriä.

Tässä yhteydessä haluan kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksessä n:o 318, sivulla 22 vasemmalla palstalla korostetaan selvitysmenettelyä ja tässä yhteydessä myös ministeriöiden oma-aloitteista velvollisuutta säännöllisesti olla yhteydessä erikoisvaliokuntiin niissä asioissa, jotka asianomaisten ministerien toimialaan liittyvät.

Luonnollisesti hallituksen tarkoittama velvoite koskee suuren valiokuntaan, ulkoasiainvaliokuntaan ja kaikkiin erikoisvaliokuntiin tapahtuvaa yhteydenpitoa. Tätä on aiheellista mielestäni korostaa senkin vuoksi, että silloin kun käsiteltiin varsinainen valtiopäiväjärjestyksen muutosasia, mm. eilen vielä puhuttiin siitä, että eduskunnan mahdollisuuksiin vaikuttaa ei ole riittävästi kiinnitetty huomiota. Siksi kiinnitän nyt huomiota tässä yhteydessä hallituksen esityksen perusteluun toivoen, että asianomaiset ministeriöt ottavat huomioon, mitä tässä on lausuttu.

Saman hallituksen esityksen perustelujen sivulla 21 alhaalla oikealla palstalla, kun puhutaan selvittelyistä, sanotaan mm. näin: ”Tämän mukaisesti valiokuntien olisi saatava tiedot kaikista EU:n eri toimielimissä esitetyistä kannanotoista kyseisessä asiassa ja mahdollisuuksien mukaan myös siitä, miten eri jäsenvaltiot suhtautuvat asiaan sen eri vaiheissa.”

Tätäkin on syytä korostaa sen vuoksi, että silloin tällöin EU-asioista puhuttaessa jopa eduskunnan eräissä valiokunnissa ja kansanedustajien puheissa on esiintynyt sellainen käsitys, että ei näitä saa kertoa, se vaikeuttaa Suomen edustajien toimintaa jne. Minusta tämä on tärkeä asia, mitä hallituksen perusteluissa äsken mainitultaakin osalta lausuttiin.

Vielä totean, että eduskunnan eilen hyväksymä ed. Tuomiojan ponsi antaa myös oman lisänsä siihen, mitä nyt hallituksen esityksen perusteista lainasin.

Minulla on sellainen käsitys, että varsin monelle suuren valiokunnan jäsenelle on tavallaan uutinen se, että valiokunnan säännöt edellyttävät, että suuressa valiokunnassa pitää käyttää puheenvuoro seisaaltaan. Se, että tämä voi olla uutinen nykyisen suuren valiokunnan jäsenille, johtuu siitä, että nykyisen eduskunnan aikana tästä säännöstä ei ole pidetty kiinni. Monet ovat tottuneet tavallisten erikoisvaliokuntien tapaan istumaan paikallaan, ja näin siis tällaisen säännön säilyttäminen ei tietenkään ole tarpeen.

Nyt ehdotettiin sellaista muutosta puhemiesneuvoston ehdotuksessa, että voisi puhua paikaltaan, siis istualtaan, koska tekniikkaa on myös suuressa valiokunnassa kehitetty. Mielestäni tämä ehdotus oli oikea ja siltä osin perustuslakivaliokunta on ollut samaa mieltä.

Toinen erikoisuus on ollut se, että eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä, joka koskee suurta valiokuntaa, sanotaan, että jos suuren valiokunnan puheenjohtaja tahtoo ottaa osaa keskusteluun,

hänen on jätettävä paikkansa varapuheenjohtajalle. Tämä ei nyt oikein minunkaan mielestäni ole ollut tarpeen eikä tätäkään ole kirjaimen mukaan noudatettu.

Nyt puhemiesneuvosto ehdotti, että tämä olisi tältä osin säilynyt ennallaan muutoin, mutta unioniasioita käsiteltäessä näin ei olisikaan menetelty. Tässä yhteydessä eduskunnan perustuslakivaliokunnassa totesin, että asianomainen kohta, jota äsken lainasin, on syytä kumota eikä näin ollen tarvitse myöskään unioniasian osalta tehdä mitään poikkeusta.

Perustuslakivaliokunta yhtyi tähän käsitykseen mietinnössään. Vaikkei asiaa mietinnössä tarkemmin selvitetä, asianomainen kohta muuttuu nyt niin, että suuren valiokunnan puheenjohtaja voi käyttää puheenvuoron paikaltaan, oli sitten kysymys unioniasista tai normaalista suuren valiokunnan lainsäädäntöasiasta, siis puheenjohtaja voi puhua paikaltaan eikä varapuheenjohtaja asetu tilalle. Minusta on ihan oikein näin tehdä ja siksi tätä ehdotin ja perustuslakivaliokunta yhtyi ehdotukseeni.

27 §:ään sisältyy vielä yksi minusta äskeisiä suurempi ja merkittävämpi asia. Se on suuren valiokunnan kokoontumisaika silloin, kun esillä ovat unioniasiat. Nyt ehdotetaan, että suuren valiokunnan kokoukset silloin, kun unioniasioita käsitellään, pidettäisiin yleensä perjantaisin. Näinhän tullaan hetken päästä päättämään, koska tältä osin ei ole esiintynyt erilaisia käsityksiä. Haluan kuitenkin todeta sen, että tämän pykälän soveltamisessa voi tulla ongelmia nimenomaan varsinaisen kokousajan valitsemisen suhteen. Se on suuren valiokunnan asia ja varmasti eduskunnan piirissä käytävien keskustelujen asia, mutta itse toistan tässä yhteydessä muuallakin esittämäni käsityksen siitä, että suuren valiokunnan kokouksia ei pitäisi järjestää eduskunnan täysistuntojen aikana. Tämä on oma käsitykseni, sen vuoksi lausun sen tässä.

Tämä kaikki, mitä äsken puhuin, liittyy 27 §:ään. Ja tämä toinen pykälämuutos, joka on mielestäni myös merkittävä, on uusi pykälä 28 b, joka tarkoittaa sitä, että suuri valiokunta ja ulkoasiainvaliokunta voisivat pitää yhteisen kokouksen silloin, kun kysymyksessä on Eurooppa-kokouksen informointi. Minusta tämä on ihan paikallaan varmasti molempien asianomaisten valiokuntien jäsenten kannalta ja ennen kaikkea niiden kannalta, jotka kulloinkin tuon informaation antavat. Yleensähan se on eilen päätetyn mukaan pääministeri tai ehkä hänen avustajakuntansa.

Minulla ei tämän enempää ole huomauttamista, mutta, rouva puhemies, sen haluan tässä todeta, että kun ed. Skinnari eilen sanoi, että ed. Laine on väärä mies puhumaan, kun on vastustanut Euroopan unionia, niin aloin tässä muistella menneitä ja minulle palautui muistiin, että ed. Skinnarikin aikanaan oli aika kova Euroopan unionin arvostelija. Muistan, miten me täällä yhdessä olemme esiintyneet sitä direktivismivirusta vastaan, joka Suomessa on vuosien ajan jo vallinnut. Siitä huolimatta ed. Skinnari käyttäi täysiä edustajaoikeuksiaan ja niin teen minäkin, kuten mm. tämä puheenvuoro osoitti.

Ed. K o s k i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyin siihen huoleen, jota vanhempi valtiopäivämies Laine kohdisti suuren valiokunnan työaikoihin. Miten on jatkossa mahdollista, että ujutettaisiin riittävät ajalliset mahdollisuudet suurelle valiokunnalle hoitaa työtään? Erityisesti perjantaikokousten ongelma nousi perustuslakivaliokunnassa esille, ja jatkossa varmasti suuri valiokunta itse joutuu heti alkuvuodesta pohtimaan, miten pysyvämällä tavalla pystyttäisiin eduskuntatyötä organisoimaan niin, että tälle eilisen ponnen edellyttämälle eduskunnan vaikuttamiselle avautuu todelliset mahdollisuudet.

Myös kokoustilajärjestelyt voisivat auttaa asiaa. Suuren valiokunnan kokous on jo nykyisellään luonteeltaan vähän tällainen hollitupa, että siellä toisesta reunasta väkeä karkaa ja toisesta tulee sisään. Siinäkin mielessä voisi miettiä arkkitehtonisia ratkaisuja, joilla tämän työn intensiivisyyttä voitaisiin lisätä.

Mutta juuri nämä asiat, joihin ed. Laine viittasi, ovat työn käytännön järjestelyn kannalta keskeisiä.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Kun ed. Laine totesi, että suuressa valiokunnassa puhutaan istualtaan tämän työjärjestyksen muutoksen jälkeen, jos oikein käsitin, niin kyllä minun mielestäni siellä pitäisi puhua seisaaltaan. Sehän on tämän kansanedustuslaitoksen tietynlainen toinen kamari, hyvin arvokas paikka. Kun katsotaan tulevaisuuteen, kun Euroopan unionista alkaa tulla meille lainsäädäntöä velvoittavaa lainsäädäntöä, se on pian tietyllä tavalla yhtä tärkeä paikka kuin tämä eduskunnan suuri salikin. Ei pidä vähätellä suuren valiokunnan arvoa vaan pitäisi siellä käyttäytyä myös arvokkaasti eli puhua seisaaltaan niin kuin täälläkin.

Niin kuin totesin, niin Euroopan unionin lainsäädännön lisääntyessä suomalaisen lainsäädäntöön suuri valiokunta on hyvin tärkeä paikka. Tämä suuri sali on sellaisenaan vain kirjaimo, jossa kirjataan Euroopan unionin velvoittavat säännökset. Suurella valiokunnalla saattaa olla jotakin pientä lausumisen mahdollisuuttakin niistä siinä vaiheessa, kun Euroopan unionista direktiivi tai asetus Suomeen tulee ennakoitavasti tiedoksi ja suuren valiokunnan käsiteltäväksi.

Tämä puheenvuoro oli vähän huumorivoittoinen näin joulun alla, mutta en antaisi kyllä suurlle valiokunnalle mitään istumavaihtoehtoa puhumiseen, vaan seisaaltaan vain niin kuin täällä suuressakin salissa.

Ed. L a i n e : Rouva puhemies! Ed. Aittoniemelle vain totean, että kun ehdotus oli, että unioniasioiden aikana oltaisiin istumassa ja muiden asioiden osalta, jos vanhaa sääntöä pidettäisiin voimassa, oltaisiin seisaaltaan, niin minullakin on vähän sellainen käsitys, että eivät suuren valiokunnan jäsenet aina muista, kumpi asia nyt on käsillä, unioniasia vai suuren valiokunnan muu asia.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta päätösehdotuksen 18 b ja 27 § sekä 28 a ja 28 b § ja 28 a §:n edellä oleva väliotsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Asia on loppuun käsitelty.

21) Ehdotus eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännön muuttamisesta

Ainoa käsittely

Puhemiesneuvoston ehdotus n:o 2

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään päätösehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta päätösehdotuksen 6, 7 ja 20 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

P u h e m i e s : Eduskunta päättäne, että eduskunnan päätös johtosäännön muuttamisesta julkaistaan säädöskokoelmassa.

Hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

22) Hallituksen esitys n:o 336 laeiksi verotuslain, ennakkoperintälain, arvonlisäverolain ja verohallintolain sivullisen tiedonantovelvollisuutta ja vianomaisten välistä tietojenvaihtoa koskevien säännösten muuttamisesta

sosiaali- ja terveysvaliokuntaan:

23) Hallituksen esitys n:o 337 laiksi lääkelain muuttamisesta

lakivaliokuntaan:

24) Ed. Jurvan ym. lakialoite n:o 96 laiksi rikoslain 8 luvun muuttamisesta

sosiaali- ja terveysvaliokuntaan:

25) Ed. Mäkipään ym. lakialoite n:o 98 laiksi veteraanitunnuksista

26) Ed. Lahtisen ym. lakialoite n:o 99 laiksi verotuslain 11 ja 15 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. L a h t i n e n : Arvoisa puhemies! Täällä Arkadian lakitehtaalla tuotetaan joka vuosi kymmeniä verolakeja, melkein päistuntopäivittäin kymmeniä pykälämuutoksia, jotka jäävät tavalliselle kansalle hyvin vieraiksi, pienyrittäjäistä puhumattakaan. Niin monimutkaista tuo meidän lakikielemme on, että verojaosto joutuu niitä joskus viikkokausia tulkitsemaan työtään teh-

dessään. Onneksi kuitenkin näin kansanedustajien kannalta suurin osa suomalaisista ei edes tiedä, kuka verolait tekee. Verohallinnon tiedotuslehti taannoin teki tutkimuksen ja siinä ilmeni todella, että puolet suomalaisista ei tiedä, että eduskunta säätää verolait. Se on niiden onni, jotka täällä istuvat.

Verottajan ylivoimaisuus veronmaksajiin nähdenhän on jokaisella meillä tiedossa. Sitä vielä korostaa asia, että vaikka verottaja itsessään olisi puolueeton ja pyrkisi oikeudenmukaiseen verotettavan riistämiseen, niin hänen apunaan on vielä veron saajien: valtion ja kuntien päätömmiset asiamiehet verohallinnossa, verolautakunnissa ja verotoimistoissa.

Sen sijaan veronmaksajaa ei edusta kukaan nykyisessä veronkantojärjestelmässä. Sen takia olen tehnyt tämän lakialoitteen, joka koskee verotuslain 11 ja 15 §:n lisäyksiä. Yksinkertaisuudessaan 11 §:n lisäys kuuluu seuraavasti: ”Lääninverovirasto määrää kuntaan veronmaksajien asiamiehen.” 15 §:ssä on lisäys: ”Veronmaksajien asiamiehen tehtävänä on valvoa kunnassa veronmaksajien oikeutta verotuksessa.” Tämä olisi erittäin tärkeää sen takia, että myös verolautakunnat on purettu. Nykyiset oikaisulautakunnat eivät täytä mielestäni veronmaksajien oikeusturvan säännöksiä.

Koska päivä on pitkälle ehtinyt, toivotan puhemiehelle ja kaikille Suomen veronmaksajille hyvää joulua ja parempaa uutta vuotta 95.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

maa- ja metsätalousvaliokuntaan:

27) Ed. Mäkipään lakialoite n:o 100 laiksi poronhoitolain 3 §:n kumoamisesta

sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan:

28) Ed. Koistisen ym. lakialoite n:o 101 laiksi rintamasotilastunnuksesta

työasiainvaliokuntaan:

29) Ed. Vehkaojan ym. lakialoite n:o 102 laiksi työsuojelulain muuttamisesta

sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan:

30) Ed. Mäkipään ym. lakialoite n:o 103 laiksi rintamasotilaseläkelain muuttamisesta

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on maanantaina 9 päivänä tammikuuta 1995 kello 12.

Täysistunto lopetetaan kello 15.59.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

